

הקדמה לספר שופטים

לאחר מות יהושע בן נון משרת משה, עם ישראל נכנס לתקופת השופטים. תקופת השופטים ארכה 340- שנה שבהם עם ישראל עבר תהפוכות רבות. עם ישראל עשה את הרע בעיני ה' והקב"ה ברוב רחמיו מעניש את עם ישראל על ידי כל מיני שליחים וכאשר עם ישראל חוזר בתשובה הקב"ה שולח שופט שיציל אותם מיד המציקים להם.

הראשון שבשופטים היה עתניאל בן קנז- אחיו החורג של כלב בן יפונה, והאחרון שבשופטים היה עלי הכהן.

וכך הוא סדר תקופת השופטים:

במשך 40 שנה (היה אחי כלב מהאם- יעבץ)	שפט בשנת 2533	1. עתניאל בן קנז
במשך 80 שנה	שפט בשנת 2573	2. אהוד בן גרא
במשך השנה האחרונה לאהוד (ומת כאשר אהוד מת)	שפט בשנת 2653	3. שמגר בן ענת
במשך 40 שנה	שפטו בשנת 2654	4. דבורה וברק
במשך 40 שנה (נקרא גם ירובעל)	שפט בשנת 2694	5. גדעון בן יואש
במשך 3 שנים	שפט בשנת 2734	6. אבימלך בנו
במשך 23 שנה	שפט בשנת 2736	7. תולע בן פואה
במשך 22 שנה	שפט בשנת 2758	8. יאיר הגלעדי
במשך 6 שנים	שפט בשנת 2779	9. יפתח הגלעדי
במשך 7 שנים (היו לו 30 בנים ו30- בנות)	שפט בשנת 2785	10. אבצן מבית לחם
במשך 10 שנים	שפט בשנת 2792	11. אילון הזבולוני
במשך 8 שנים	שפט בשנת 2802	12. עבדון בן הלל
במשך 20 שנה	שפט בשנת 2810	13. שמשון בן מנוח
במשך 40 שנה (ביום שנתמנה לשופט באה אליו חנה, ואחרי שנה נולד שמואל)	שפט בשנת 2830	14. עלי הכהן

פרק א'

עניני הפרק:

כפי שלמדנו יהושע לא גמר להוריש את ארץ ישראל לעם ישראל ולכן גם אחרי מות יהושע עדיין בני ישראל צריכים לכבוש כל מיני חלקים מארץ ישראל.

ביאורי מילים:

א. וישאלו בני ישראל בה' - שאלו את האורים ותומים

בתחילה - ראשון

ב. יהודה - שבט יהודה

בגרלי - בחלקי

ז. מקצצים - צויתי לקוצצם.

מלקטים תחת שלחני - אכלו משיירי המאכל שאני אכלתי

שלחו באש - שליח שרף את כל המקומות באש

י. לפנים - לפני שנים רבות

יד. בבואה - לבית בעלה

ותסיתהו - פיתתה אותו

לשאול מאת אביה - שירשה לה לבקש מאביה

השדה - את השדה

ותצנח - הפילה עצמה (לכבוד אביה)

טו. הבה - תנה

ברכה - מתנה

הנגב - יבש ממים (מנוגב)

גלת מים - מעין נובע

עלית - עליונה

תחתית - תחתונה

טז. קיני - יתרו

את העם - עם העם (עם שבט יהודה)

יט. והי ה' את יהודה - ה' היה עם יהודה (ראו את ניסי ה')

כג. ויתירו - חיפשו

כד. את מבוא העיר- כיצד נכנסים לעיר (שהכניסה היתה דרך מערה ואת המערה כיסה עץ לוז)

כז. ולא הוריש- לא גירש

לה. ויואל- בצע

שאלות

1. מה בקש שבט יהודה משבט שמעון?

2. מה עשו לאדוני בזק וכיצד הצדיק עליו אדוני בזק את הדין?

3. מה הבטיח כלב למי שיכבוש את קרית ספר ומה נתן לו בתוספת להבטחה?

4.

היכן ישבו בני יתרו והיכן התיישבו?

5.

על מי נאמר ?

וירדפו אחריו ויאחזו אותו ויקצצו את בהונות ידיו ורגליו

ויכו את ששי ואת אחימן ואת תלמי

ויתן לו את עכסה בתו לאשה

ויכו את הכנעני יושב צפת

ואת היבוסי יושב ירושלים לא הורישו

ויראם את מבוא העיר (איזה עיר)

לא הוריש את בית שאן

לא הוריש את הכנעני יושב בגזר

לא הוריש את יושבי קטרן

עניני הפרק

הפרק מהוה הקדמה לספר שופטים. הנביא מספר כיצד כל ימות יהושע שמעו בקול ה' ולאחר מות יהושע עשו ישראל רע בעיני ה' והקב"ה שלח להם עם שישעבד אותם, ולאחר שחזרו בתשובה נשלח להם שופט שיושיע אותם.

באורי מילים

(א')	אל הבכים =	שם מקום
	ויאמר =	אמר להם בשם ד'
	ואביא אתכם =	הבטחתי רק להביא ולא לשמור עליכם בארץ.
(ב')	תתצון =	נתיצה - לשבור.
(ג')	לצדים =	מלשון צדיה, שאויביכם יצודו אתכם.
(ד')	ויבכו =	בכי בלבד, לא חזרה בתשובה.
(ה')	תמנת חרס =	תמנת סרח.
(יא)	ויעבדו את הבעלים =	שלב ראשון עדיין לא עזבו את ד' (שיתוף).
(יב)	ויעזבו את ד' =	שלב שני עזבו לגמרי את ד'.
	ויתנם =	במתנה, והמקבל עדיין שומר על המתנה מכבודו של הנותן.
(יד)	שוסים =	דורכים ורומסים.
	וימכרם =	הקונה לא שומר על החפץ שקנה.
	וישנו אותם =	ירמסו אותם.
(טו)	בכל אשר יצאו =	למלחמה
	ויצר להם =	נהיה להם צר ודחוק.
(יז)	וגם אל שופטיהם לא שמעו =	הרבה זמן.
(יח)	והיה ד' עם השופט =	ד' עזר לשופט.
	כל ימי השופט =	לפעמים בניי שמעו בקול ד' כל ימי השופט.
	נאקתם =	צעקתם
	לוחציהם ודחקיהם =	מלחץ האויב חזרו בתשובה.
(יט)	ממעלליהם =	ממעשיהם.
(כ')	יען =	בעבור.
(כא)	גם אני =	מידה כנגד מידה- אתם לא גרשתם את האויבים,

ואני לא אגרש אותם.

(כב) למען נסות = העונש הזה נבחר בשביל לנסות את בני, האם

שומרים הם את דרך ד'.

שאלות

1. מה התנאי שבנ"י צריכים לעשות כדי שהקב"ה ישמור עליהם? (בלשון הפסוק) (ב)

2. היכן שמע הנביא את הדברים והיכן דבר את הדברים, ומדוע קראו למקום בשם זה? (ה)

3. כתוב בלשון הפסוק עד מתי ישראל שמעו בקול ה'? (ז)

4. "ויעשו בני ישראל את הרע בעיני ה'" מה עשו? (יא, יב, יג)

5. כמה זמן שמעו בקול השופט? (יח)

6. מתי הקב"ה ימשיך לעזור לנו להוריש את הגויים? (כב)

7. כתוב בלשון הפסוק:

א. תשברון _____ ב. צידי נפשות _____

ג. עבדו עבודה זרה _____ ד. רומסים _____

ה. צעקתם _____ ו. מעשיהם _____

פרק ג'

א. עניני הפרק

הפרק מדבר בשלושה שופטים; עתניאל בן קנז, אהוד בן גרא ושמגר בן ענת.

בני ישראל עשו הרע בעיני ה' וימכרום ה' ביד כושן רשעתיים שמונה שנים. לאחר שמונה שנים החל עתניאל בן קנז לשפוט את ישראל, ונלחם בכושן רשעתיים, וה' נתן את כושן רשעתיים בידם. לאחר ארבעים שנה שעתניאל בן קנז שפט אותם, חזרו בני ישראל ועשו הרע בעיני ה'. וה' חיזק את עגלון מלך מואב על ישראל. ויקח עגלון את עמלק וכבשו את עיר התמרים, ובנ"י עבדו את עגלון מלך מואב שמונה עשרה שנים, עד שהקב"ה שלח את אהוד בן גרא ויושיע את בנ"י מידי עגלון מלך מואב, ותשקוט הארץ שמונים שנה.

ולאחר אהוד בן גרא שפט את ישראל שמגר בן ענת, והוא הציל את בנ"י מיד הפלישתים.

ב. ביאורי מילים

א. לנסות	את כל אשר לא ידעו	את הדור שאחרי	שלא חיו בזמן מלחמת יהושע
ב. רק למען דעת		כדי ללמדם את נסי ד'	
ג. סרני פלשתים		מחוזות פלשתים	
ד. ויהיו		הגויים הללו לנסיון	
ז. וישכחו את ד'		בתחילה חטאו בגלל השכחה את ד'	
ח. כושן רשעתיים		שם	
ט. ויזעקו בני"ש		מיד שזעקו נענו	
י. רוח ד' ותעז ידו		רוח נבואה חזקה ידו	
יא. ותשקוט הארץ		עי"ז שקטה הארץ, ונחה מן המלחמה.	
יב. ויוסיפו בנ"י לעשות הרע בעיני ד'		חטאו במזיד בעיני ד'	
יג. עיר התמרים - יריחו		אמנם את יריחו אסור לבנות, ולכן בנו את לוז ונקראה עיר התמרים.	
טו. בן הימיני איש אטר יד ימינו		משבט בנימין. שאינו שולט ביד ימינו וי"מ ששולט לא רק ביד ימינו אלא גם בשמאלו.	

חודה של החרב נקראת פה אמה ארכה - קטנה. למלבושיו.	טז. שני פיות גמד ארכה למדיו
שמן.	יז. בריא מאד
מובילי המנחה.	יח. נשאי המנחה
ממקום שהיו פוסלים שם אבנים, וי"מ ממקום שיהושע הניח שם את האבנים (שהתפלל להצלחת שליחותו) שתוק, שעבדי לא ידעו שיש לך דבר סתר.	יט. והוא שב מן הפסילים הס
בקומה שקר שם שד' צוה אותו להושיע את ישראל.	כ. בעלית המקרה דבר אלוקים
בזמן שעגלון נעמד נעצה	כא. וישלח אהוד ויתקעה
קת החרב החוד שבחרב השומן לא נתן לחרב לצאת אהוד השאיר שם את החרב כדי שלא יתלכלך מדם. הפרש (כדי שיחשבו עבדי עגלון שהוא בשרותים)	כב. הנצב הלהב ויסגור החלב כי לא שלף הפרשדנה
אכסדרה (מרפסת פרוזדור)	כג. המסדרנה
עושה צרכיו	כד. אך מסיך
המתינו עד אחרי הזמן כפי הצורך.	כה. ויחילו עד בוש
בעוד שהתעכבו	כו. התמהמה
שלא יעברו מואב ללכוד מחדש	כז. ולא נתנו איש לעבור
גבור	כט. כל שמן
הוא כלי שבראשו מסמר הנקרא דרבן, ומלמדים את השור כיצד לחרוש.	לא. מלמד הבקר

1. מדוע הקב"ה שלח את חמשת סרני פלישתים? (העתק מהפסוק) (ד)

_____ "לדעת"

_____ ביד משה"

2. כיצד חטאו בני ישראל עם עמי כנען? (ו)

3. מתי שלח הקב"ה את עתניאל בן קנז? (ט)

4. כמה שנים שפט עתניאל בן קנז את ישראל? (י"א)

5. מדוע חיזק ה' את עגלון? (י"ב)

6. (ט"ו) בני ישראל שלחו עם _____ מנחה ל _____

7. (ט"ז) אהוד עשה לו _____, ארכה _____, ושני _____, לה, וחגר אותה על _____ ימינו.

8. כתוב בקצרה כיצד אהוד בן גרא הרג את עגלון מלך מואב! (י"ז - כ"ג)

9. מדוע זכה עגלון שרות אם המלכות תהיה מזרעו? (כ)

10. כיצד אהוד הצליח לברוח מארמונו של עגלון? (כ"ג - כ"ד)

11. אהוד _____ בשופר וקרא ל _____ שיכבשו את _____

_____ ולא נתנו לאיש לעבור. (כ"ז)

12. ותשקוט הארץ _____ ולאחר מכן _____

הכה _____ פלישתים ב _____ הבקר ויושע גם הוא את ישראל" (ל - ל"א)

פרק ד'

עניני הפרק: השופטת דבורה ומלחמת סיסרא

ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני ה', והקב"ה שלח את יבין מלך כנען שיעניש את ישראל וכאשר חוזרים בתשובה השופטת דבורה מושיעה אותם ע"י ברק בן אבינועם משבט נפתלי שיורד לנחל קישון להלחם בסיסרא, וסיסרא נהרג ע"י יעל אשת חבר הקיני.

באורי מילים

א. עוד בחייו של שמגר עשו הרע בעיני ה'

ב. ואהוד מת

לפני כיבוש יהושע

ב. אשר מלך בחצור

לֹא־אֶחָד כִּיבוֹשׁ יִהְיוּשַׁע	וְהוּא יוֹשֵׁב בְּחֶרֶשֶׁת הַגּוֹיִם
וְלֹא יִכְלוּ לְהִלָּחֵם עִמָּם וְלֹכֵן וַיִּצַּעְקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵל ה'	ג. כִּי תִשַׁע מֵאוֹת רֹכֵב בְּרֹזֶל
שַׁעֲשֹׁתָה פְתִילוֹת כְּלִפְיָדַיִם לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּגִלְלֵי נְבוֹאָתָה וּמַעֲשֵׂה הַפְתִּילוֹת זָכַתָּה לְשִׁפוּט	ד. אִשֶׁת לְפִידוֹת שִׁפְטָה אֶת יִשְׂרָאֵל
בְּצַנִּיעוֹת וְלֹא בְּבֵית	ה. תַּחַת תִּמְר
לֶךְ לִפְתוֹת אֶת עֶשְׂרֵת אֲלָפִים הָאִישׁ	ו. לֶךְ וּמִשְׁכַּת
אֶתְּן בְּלִבּוֹ	ז. וּמִשְׁכַּתִּי
לֹא הָרִיגְתָּ רֹאשׁ הַצֶּבֶא וְלֹא נִצַּחֹן הַמִּלְחָמָה	ח. אִפְסָה כִּי לֹא תִהְיֶה תִפְאָרְתְּךָ
נִפְרַד מִכָּל יוֹשְׁבֵי חֶבֶר הַקְּנִי וְעֵלָה לְקַדֵּשׁ נִפְתְּלִי	י. נִפְרַד מִקֵּיִן
זֶה הַיּוֹם שֶׁל הַנִּצְחוֹן וְלֹא יוֹם אַחֵר	יד. כִּי זֶה הַיּוֹם
מִלְשׁוֹן מַהוּמָה וְלֹא בְּמִרְכָּבָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכִּירוּ אוֹתוֹ	טו. וַיִּהְיֶה וַיִּנְס בְּרִגְלָיו
בְּחֶשְׂאֵי לְבַל יַעוֹר מִשְׁנַתּוֹ מִלְשׁוֹן נְעִיצָה	כ. בְּלֹאט וּתְצַנַּח

שאלות

1. מה הדגש במילים "והיא יושבת תחת התמר דבורה... למשפט"? (ה)

2. היכן היתה מלחמת ברק וסיסרא? (ז)

3. א. איזה תנאי התנה ברק כדי שיצא להלחם? (ח) ב. ובמה נענש על כך? (ט)

א.

ב.

4. את מי לקח ברק למלחמה? (יא)

5. מי אמר לסיסרא שברק מתכוון להלחם? (יא- יב)

6. כמה מנה צבאו של סיסרא? (יג- יד)

7. העתק את המילים מהפסוק שנלמד מהם שברק יצא בראש המחנה! (יד)

8. כיצד נהרג סיסרא:

א. מי הרגו? (יח)

ב. כיצד הרדימה אותו? (יט)

ג. מה התנה עמה סיסרא? (כ)

ד. בעזרת מה הרגה אותו? (כא)

9. ותלך _____ הלוך וקשה על _____

עד אשר _____ את _____ (כד)

פרק ה'

לפי פירושי המצודות

ותנש אנה

ודבורה אמרה שירה (בגלל חשיבותה מוזכרת קודם)
 יחד עם ברק בן אבינועם.
 באותו יום של הניצחון.
 כדי שגם בני ישראל ישירו.

א. ותשר דבורה
 וברק בן אבינועם
 ביום ההוא
 לאמר

שד' נקם את נקמותיו בגייים ע"י ישראל.
 ושעם ישראל התנדב לבוא ולהלחם בסיסרא
 בגלל שני הדברים האלו-אמרה דבורה- ברכו את ד'

ב. בפרוע פרעות בישראל
 בהתנדב עם
 ברכו ד'

- ג. שמעו מלכים, האזינו רוזנים
 אנכי לד'
 אנכי אשירה
 אזמר לד' אלקי ישראל
- שמעו מלכי הגויים מהניסים כדי שתפחדו להלחם
 בישראל.
 בגלל שיש בי אמונה בד'
 אני אשיר על הישועה שבאה לי ממנו
 ואזמר לד' אלקי ישראל.
- ד. ד' בצאתך משעיר
 בצעדך משדה אדום
 ארץ רעשה
 גם שמים נטפו
 גם עבים נטפו מים
- ד', כשיצאת והלכת לפני עם ישראל להושיעם.
 כשהם עברו את הר שעיר שבארץ אדום (להלחם
 בסיחון ועוג)
 כל מלכי רעשו ופחדו אז
 גם שרי השמים של הגויים פחדו, וזיעה נטפה מהם.
 גם העננים הורידו גשמים חזקים להפחיד את הגויים.
- ה. הרים נזלו מפני ד'
 זה סיני
 מפני ד' אלקי ישראל
- אפילו ההרים רעדו ופחדו, וזיעה נטפה מהם
 כמו הר סיני הזה שנאמר בו: "ויחרד כל ההר".
 כולם רעדו ופחדו מפני ד' שנלחם בעד עם ישראל.
- ו. בימי שמגר בן ענת, בימי יעל
 חדלו ארחות
 והולכי נתיבות
 ילכו ארחות עקלקלות
- אבל בזמנו של השופט שמגר, והשופטת יעל.
 עם ישראל הפסיקו ללכת בדרכים, מפחד הגויים.
 ומי שהיו מוכרחים ללכת בדרך
 היו הולכים בדרכים עקומות בהרים, כדי שלא יראום
- ז. חדלו פרזון
 בישראל חדלו
 עד שקמתי דבורה
 שקמתי אם בישראל
- ומרב פחד – הפסיקו לגור בערים בלי חומה
 אבל רק בישראל הפסיקו (משא"כ אצל הגויים)
 עד שקמתי אני דבורה, שמעתה לא יהיה פחד לישראל
 כיון שאני כמו אם שמוכיחה ומייסרת את בנה, ליישר
 דרכו.
- ח. יבחר אלהים חדשים
 אז לחם שערים
 מגן אם יראה ורמח
 בארבעים אלף בישראל
- כאשר עם ישראל יבחרו אלהים חדשים ואחרים
 אז באה המלחמה בשעריהם ובעריהם
 וכי נראו המגן והרומח, ושאר כלי המלחמה?
 ב- 40,000 ישראל בימי יהושע, כשכבש את יריחו
 על ידי ניסים.
- ט. לבי לחוקקי ישראל
 המתנדבים בעם
 ברכו ד'
- מעומק לבי אני אומרת לחכמי ישראל, שפוסקים ע"פ
 החוקים
 שהם התנדבו מהעם לבא ולהלחם.
 שהם יברכו לד' על שנתן בלבם להתנדב.

השרים החשובים שרוכבים על אתונות לבנות
גם החכמים הדיינים היושבים למשפט
וגם הסוחרים שהולכים בדרכים
כולכם שיחו ודברו תהילות ד', על שכעת טוב לכם.

במקום הקולות של יורי החיצים
שהיה נשמע בין אנשים שהולכים בדרכים לשאוב מים
שם ישמיעו את ספורי הנפלאות של צדקות וחסדי ד'
החסדים שנעשה לערי הפרזות השוממים
שכשהיתה הישועה ירדו שוב עם ד' לגור בערי
הפרזות.

קומי והתחזקי דבורה
התעוררי עוד והתחזקי לדבר בשירה
קום ברק בזמן התגברות השירה ושבה שבי, שהישועה
גדולה.
אתה ברק בן אבינועם.

כשיתגבר השיר ותגבר הישועה
ישלטו וירדו השרידים שנשארו מעם ישראל
באדירי העם הגויים החזקים
ד' יעזור לי לשלוט ולרדות בגויים החזקים והגבורים

משבט אפרים היה יהושע בן נון
שהיה הראשון שהתחיל להלחם בעמלק והחלישם
ואחריו יהיה שאול משבט בנימין שילחם במ ברוב
עם (200,000).
מבני מכיר משבט מגשה ירדו פוסקי ההלכות להלחם
בסיסרא.
ומשבט זבולון ירדו כולם ואפילו הסופרים שאינם
אנשי חיל.

גם התלמידי החכמים החשובים שבשבט יששכר
שהיו תמיד עם דבורה להורות הלכה לעם ישראל
בכל זאת עשו החכמים משבט יששכר כמו ברק
וירדו לעמק אחריו בלי פחד – במצוות ד'
אך במה ששבט ראובן נפרד מכולם ולא באו

י. רכבי אתונות צחורות
יושבי על מדין
והולכי על דרך
שיחו

יא. מקול מחצצים
בין משאבים
שם יתנו צדקות ד'
צדקות פרזונו בישראל
אז ירדו לשערים עם ד'

יב. עורי עורי דבורה
עורי עורי דברי שיר
קום ברק ושבה שביך

בן אבינועם

יג. אז
ירד שריד
לאדירים עם
ד' ירד לי בגבורים

יד. מיני אפרים
שרשם בעמלק
אחריו בנימין בעממין

מני מכיר ירדו מחוקקים

ומזבולון משכים בשבט סופר

טו. ושרי ביששכר
עם דבורה
ויששכר כן ברק
בעמק שלח ברגליו
בפלגות ראובן

- גדולים ועמוקים הם המחשבות שיש בלב על כך.
- גדולים חקקי לב
- טז. למה ישבת בין המשפתיים מדוע בחרת מקום לגור בין הגבולות, אם יש לך פחד האם רק כדי לשמוע את קולות העדרים? מה ששבת ראובן נפרד מכולם במלחמה צריך הרבה לחקור ולחשוב להבין את הדבר.
- לשמוע שריקות עדרים לפלגות ראובן גדולים חקרי לב
- יז. גלעד בעבר הירדן שכן גם גלעד משבט מנשה גר בעבר הירדן, ובכ"ז בא להלחם. מדוע שבט דן ברחו לאניות ולא באו, אפילו שהם קרובים שבט אשר אפשר להבין מדוע לא בא, כי הוא יושב על חוף הים. ונשאר לשכן בעריו הפרוצים לשמור שלא יבואו הגוים
- גלעד בעבר הירדן שכן דן למה יגור אניות אשר ישב לחוף ימים ועל מפרציו ישכון
- יח. זבולון עם חרף נפשו למות ונפתלי על מרומי שדה
- זבולון עשה טוב שבזה נפשו ללכת למלחמה ולמות וגם נפתלי היה מוכן למות על גבעות השדה במלחמה
- יט. באו מלכים נלחמו אז נלחמו מלכי כנען בתענך על מי מגידו בצע כסף לא לקחו
- המלכים הזרים באו להלחם ולעזור לסיסרא, ולא כשבטי ישראל. כל מלכי כנען נלחמו אז בשביל סיסרא מחנה גדול היה להם מתענך עד מי מגידו ובחנם לחמו ותשלום כסף לא לקחו. (לא כראובן ודן)
- כ. מן שמים נלחמו הכוכבים ממסילותם נלחמו עם סיסרא
- אבל בלעדם נצחו את סיסרא, כי מהשמים נלחמו בו והכוכבים יצאו ממסלולם וירדו לארץ, והרתיחו את מרכבות הברזל. ונלחמו נגד סיסרא.
- כא. נחל קישון גרפם נחל קדומים נחל קישון תדרכי נפשי עז
- המים שבנחל קישון התרבו ושטפו אותם המים שהיו מעטים בהתחלה בנחל קישון שיכלתי לדרך וללכת בהם בעז ובכח.
- כב. אז הלמו עקבי סוס מדהרות דהרות אביריו
- ואז כשהמים החלו לשטפם, הוכו ונשברו העקבים של הסוסים.
- מדהרות דהרות שעשו אתם גבורי סיסרא הרוכבים
- כג. אורו מרוז תקללו את העיר מרוז

בגלל שכך אמר המלאך של ד'
תקללו ותאמרו שאנשי מרוז מקוללים
בגלל שלא באו לעזור לעם ד' (אעפ"י שהיו קרובים)
לעזור לעם ד' שנלחם באנשי סיסרא הגבורים.

אבל תהיה מבורכת ע"י הנשים
יעל, אשתו של חבר הקיני, שעזרה לעם ישראל.
מפי הנשים הצדקניות היושבות באהל, תתברך.

בחכמתה היא נתנה לו חלב במקום המים שבקש
בספל ששותים אנשים חשובים ומכובדים
היא נתנה לו לאכול מהחמאה.

את ידה היא הושיטה ולקחה את יתד האהל
ואת ידה הימנית הושיטה ואחזה בפטיש של פועלים
והכתה בהם את סיסרא
כרתה את ראשו
ותקעה והעבירה את היתד דרך רקתו.

לפני רגליה הוא כרע, נפל לארץ ונשאר שוכב
לפני רגליה הוא כרע על ברכיו ונפל
ותיכף ומיד במקום שהוא כרע
הוא האבוד נפל ומת.

דרך החלון הסתכלה לראות את מרכבת סיסרא
ותבכה האמא של סיסרא, כשראתה שאינו בא.
והמשיכה להסתכל דרך החלון
ואמרה: מדוע מתאחרת מרכבתו להגיע
ומדוע מתעכבים להשמע קולות גלגלי מרכבותיו.

השרות החכמות שלה ישיבו לה וירגיעו אותה
וגם היא אמרה והרגיעה את עצמה.
ודאי הם מצאו בישראל עושר רב
והם מחלקים ביניהם שמה את השלל
כל איש לקח גם כן אשה אחת או שתיים
השלל של הבגדים הצבועים והיפים יגיעו לסיסרא
וזוהו השלל מהבגדים שרקומים ברקמה אחת משני
הצדדים.

אמר מלאך ד'
אורו ארור יושביה
כי לא באו לעזרת ד'
לעזרת ד' בגבורים

כד. תבורך מנשים
יעל אשת חבר הקיני
מנשים באהל תבורך

כה. מים שאל, חלב נתנה
בספל אדירים
הקריבה חמאה

כו. ידה ליתד תשלחנה
וימינה להלמות עמלים
והלמה סיסרא
מחקה ראשו
ומחצה וחלפה רקתו

כז. בין רגליה כרע נפל שכב
בין רגליה כרע נפל
באשר כרע
שם נפל שדוד

כח. בעד החלון נשקפה
ותיבב אם סיסרא
בעד האשנב
מדוע בשש רכבו לבא
מדוע אחרו פעמי מרכבותיו

כט. חכמות שרותיה תעננה
אף היא תשיב אמריה לה
ל. הלא ימצאו
יחלקו שלל
רחם רחמתיים לראש גבר
שלל צבעים לסיסרא
שלל צבעים רקמה

אבל הבגדים הצבעוניים שרקומים בשתי רקמות
 ינתנו בצוארי אנשי החיל שיקבלו שלל.

צבע רקמתיים
 לצוארי שלל

ואמרה דבורה, שכך ימותו גם כן
 כל אויבי ד'
 אבל אוהבי ד' יתגברו ויתחזקו
 כמו שהשמש יוצאת בבקר שמתגברת ומתחזקת.

לא. כן יאבדו
 כל אויביך ד'
 ואהביו
 כצאת השמש בגבורתו

תגלית ד תפ: תאמל ר'ד-

עבודה

כתוב את המילים הנרדפות שמופיעות בשורה למילים הבאות!

שטפו אותם- (כא)	תקם נקמה- (ב)
בתחילה (כא)	מלכים- (ג)
כרתה- (כו)	פטיש של פועלים- (כו)
הסתכלה- (כח)	אשירה- (ג)
אחר- (כח)	נזלו- (ד)
תבכה- (כח)	דרכים- (ו) א. _____ ב. _____
חלון- (כח)	ערים בלא חומה- (ז)
רקמה- (ל)	חכמי ישראל- (ט) ישראל
בגדים צבועים- (ל)	דיינים יושבים למשפט- (י)
	לבנות- (י)
	יורי חצים- (יא)
	שואבי מים- (יא)
	קום התחזק- (יב)
	להעביד את הגויים- (יג)
	החשובים בשבת יששכר(טו)
	מחשבות לב- (טו)
	נפרד- (טז)
	בין הגבולות- (טז)

פרק ו'

עניני הפרק-

בנ"י עשו הרע בעיני ה', וכאשר זועקים אל הקב"ה ה' שולח נביא- את פנחס- להוכיח אותם ולבחור שופט. הנביא בחר את גדעון. וגדעון בוחן האם זה אמת. גדעון הורס את הע"ז של אביו ויוצא להלחם. ולפני המלחמה מבקש סימן מהקב"ה האם זה היום המתאים לנצח את האויב.

ביאורי מלים

ב. ותעז = מלשון עז - חוזק.
 מנהרות = מערות עם חלון.

מצודות =	מבצרים חזקים.
ג. את זרע =	כאשר זרע.
ד. יכול הארץ = מחיה =	יכול התבואה. צורך חיי הבריות.
ה. כדי ארבה =	כמו הארבה שלא משאיר כלום למאכל.
ו. וידל =	נהיה דל - עני.
ז. אודות מדין =	לא חזרה בתשובה אלא על עסקי מדין בלבד.
ח. איש נביא =	פנחס בן אלעזר הכהן.
ט. ולא שמעתם בקולי =	ולכן מדין מיצרים לכם.
י. האלה = חובט = בגת =	שם אילן. דש במקל. מקום דריסת ענבים (כדי שהמדינים לא יכירו בו).
יב. החיל =	גבור הכח.
יג. בי אדוני = נטשנו =	בבקשה אדוני. עזבנו.
יד. בכחך זה =	בכח הסגוריא על עם ישראל.
טו. אלפי הדל במנשה =	אני ממשפחת האלף האחרון של מנשה, ואני הכי צעיר בחלשים.
טז. כאיש אחד =	מהרה בקלות.
יז. אות =	סימן.
יח. תמש = והנחתי לפניך =	תסור. ובה (במנחה) תעשה אות.
יט. בפרור =	דוד נחושת לבישול.
כ. הלז = שפוך =	הזה. על הבשר להגדיל הנס.
כא. הלך מעיניו =	לא ראהו עוד.
כב. כי מלאך ד' =	עד כאן גדעון הסתפק האם הוא מלאך.

מילל אני כי לבי יפחד על אשר ראיתי מלאך . על אשר.	= אהה ד' = על כן
למזבח. כאן אמר לי ד' שלום.	= לו = ד' שלום
ראש סלע חזק. עצים מסודרים.	= ראש המעוז = במערכה
אם תוציא את בנך למות, לכבוד יחשב לך. נהרוג אותו.	= הוצא את בנך = וימות
בתמיהה. אם יש בו אלוהות שיריב לבד.	= האתם = אם אלוהים הוא
רוח גבורה ואומץ מאת ד'. נאספו משפחתו, משפחת אביעזר.	= רוח ד' = ויזעק
מעמיד. צמר גזוז ותלוש.	= מציג = גיזת הצמר
הוציא את הטל הבלוע בצמר הגזוז. ומצץ את הטל. שם כלי.	= ויזר את הגיזה = וימצץ = ספל

שאלות

1. כיצד הציקו אנשי מדין לבני ישראל? (פס' ג' ד' ה')

2. מה אמר הנביא (פנחס) לישראל? (ח' ט' י')

3. מדוע בחר הנביא בגדעון? (י"א י"ג)

4. מה האות מאת ה' יתברך שניתן לגדעון שאכן אמת הדבר? (י"ט כ' כ"א)

5. אלו שני דברים צוה הקב"ה את גדעון?

א. (כ"ה) _____

ב. (כ"ו) _____

6. מי הציל את גדעון מבני עירו? וכיצד הצילו? (ל"א)

7. מה היה הסימן של גדעון שצריך להלחם במדין?

א. לילה ראשון (ל"ז) _____

ב. לילה שני (ל"ט) _____

ופרק ז'

עניני הפרק: מלחמת גדעון במדין ועמלק

באורי מילים

א. עמד מצפון גדעון בגבעת המורה.	= מדין היה לו
ב. כוחי ועוצם ידי.	= ידי הושיעה לי
ג. ישכימו בבקר כדי שהאויב לא יראה אותם.	= ויצפור
ד. כצורף מסיר את המיותר.	= ואצרפנו
ה. לקיקה - ישר מהנחל לפה.
תעמיד.	= ילוק
= תציג
ו. מזון.
וגדעון היה למעלה בהר.	= צדה
= מתחת בעמק

י.	ופרה =	שם משרתו של גדעון.
יא.	החמשים =	המזוינים.
יב.	נפלים =	חונים.
יג.	צליל =	צלי אפוי (העוגה)
	מתהפך =	מתגלגל.
	ויכהו =	הצליל.
יד.	אין זאת =	אין פתרון אחר חוץ
טו.	שברו =	פתרונו
טז.	ויחץ =	חילק.

עבודה על פרק ז'

1. כמה מן העם ירדו להלחם עם גדעון? (פס' ג')

2. מדוע הקב"ה לא רצה שילחמו כל כך הרבה אנשים במדין ועמלק? (ב')

3. מה גדעון אמר באזני העם ושבּו חלק גדול מן הלוחמים? (ג')

4. ל 10000 שנשארו איזה מבחן גדעון עשה (ה') וכמה נשארו? (ו')

5. היכן חנו המדיינים (ח') וכמה הם מנו? (י"ב)

6. העתק את החלום של המדייני והפתרון! (י"ג, י"ד)

7. לכמה חצה גדעון את העם ובמה ציידם? (ט"ז)

8. מה תפקיד שבט אפרים במלחמת גדעון? (כ"ד)

9. מה הם שמות מלכי מדין שנלכדו? (כ"ה)

פרק ח'

עניני הפרק:

- גדעון נלחם עם זבח וצלמונע
- ומעניש את אנשי סוכות ופנואל
- צאצאי גדעון ופטירתו.

באורי מילים

ב. עוללות =	ענבים קטנות (החלשים שבכרם)
בציר אביעזר =	ענבים גדולות אנשים חזקים.
ג. רפתה רוחם =	נח רגזם.
ה. ברגלי =	עמי ואחרי.
ו. הכף זבח וצלמונע בידך =	ידי המלכים כבר בידך.
ז. ודשתי =	אדוש - אחבוט.
את קוצי =	עם קוצי המדבר.
יא. השכוני באהלים =	השוכנים באהלים.
היה בטח =	שלו הן מצד המקום שהיה שוכן, הן מצד הזמן הקצר שגדעון החל לרדוף.
יב. מלמעלה חרס =	ממזרח היכן שהשמש עולה, כשעדין השמש זורחת.

- י.ד. וילכד נער = שמדבר אמת.
 ט.ז. וידע בהם = ושבר אותם על זקני סכות.
 יח. כמוך כמוהם = כמו שאתה נלחמת הם רצו להלחם.
 כא. שהרוניים = מן תכשיט של גמל.
 כד. כי ישמעאלים הם = וזה ההוכחה שיש להם נזמים.
 כו. והנטיפות = שם תכשיט.
 כז. אפוד = כמין חגורה או מלבוש זהב אחר.
 לגדעון ולביתו למוקש = לאחר מותו שעבדו את האפוד, ולא זכרו את ההבטחה.
 כט. וישב בביתו = הכל היה שלו והוא יכל לשבת בביתו בשלוה.
 לא. ופלגשו = אשתו ללא חתונה.
 לג. בעל ברית אלהים = עבדו עבודה זרה ששמה בעל ברית.

שאלות

1. מה רצו אנשי אפרים מגדעון? (א)

2. תשובת גדעון היתה: (העתק מהפסוק ב' ג')

3. מה בקש גדעון מאנשי סכות ומדוע סרבו? (ה' ו')

4. במה הבטיח גדעון להעניש את אנשי סכות ופנואל?

סכות (ז')

פנואל (ט')

5. העתק את הפסוק שמבואר שם שגדעון העניש את אנשי סכות.

6. מה ענשם של זבח וצלמונע (כ"א) ועל מה נענשו? (י"ח)

7. גדעון בקש מ _____ בכורו שיהרוג את זבח וצלמונע אך הוא סרב, מדוע סרב? (כ')

8. מה היה למוקש לבית גדעון (כ"ז) וממה נעשה המוקש? (כ"ד - כ"ו)

9. כמה בנים היו לו לגדעון (ל) והיכן נקבר גדעון? (ל"ב)

פרק ט'

עניני הפרק - משל יותם והדחת אבימלך

באורי מילים

ג.	עליו	בשבילו.
ד.	ריקים פוחזים	ריקים מכל מידה טובה. עושים מעשיהם ללא מחשבה.
ה.	נחבא	נטמן.
ו.	עם אלון	סמוך לאלון
ז.	הר גרזים	הר עיבל היה הר הקללה, דהיינו שעמדו שם וקללו, והקללה עברה להר גרזים.
ט.	החדלתי יכבדו והלכתי	הפסקתי. כי בשמנו מכבדים את המנורה בביהמ"ק. למלוך, ואהיה עסוק בעניני המלוכה, ולא אתן יותר שמן.
יא.	מתקי תנובתי	מתיקותי פירותי.

יג.	תירושי המשמה	ייני שאין אומרים שירה בביהמ"ק, רק בעת ניסוך היין.
יד.	האטד	מין קוץ
טו.	אם אמת חסו בצלי ואת אין תצא אש	לא דרך צחוק ולעג במעט הצל שיש לי אעזור לכם שאינכם מתכוונים שאמשול בכם ממני תצא אש ותעניש אתכם.
טז.	ועתה אם באמת	וזה הנמשל וכי טובה עשיתם כשהמלכתם את אבימלך
יז.	אשר נלחם	וזה הגמול על כך שאבי נלחם בעדכם.
יח.	ואתם קמתם ותמליכו את אבימלך	לא די שלא שלמתם טובה, אלא עדיין עשיתם רעה. לא בגלל שהוא בן אבי, אלא לטובתכם שהוא אחיכם.
כא.	מפני אבימלך	פן יהרגנו
כב.	וישר	נראה שר
כג.	רוח רעה	שנאה ומריבה
כד.	לבוא חמס	שחמס את המלוכה
כו.	ויבצרו וידרכו הלולים	תלשו את הענבים הוציאו מן הענבים יין שמחה.
כט.	ומי יתן רבה צבאך וצאה	הלואי תרבה חיילים וצא להלחם נגדי.
לא.	כאשר תמצא ידך	כפי רצונך ויכולתך
לב.	ראשים	חלקים
לז.	טבור הארץ	אמצע הארץ
מה.	ויזרעה מלח	פזר מלח לקלקל את השדות

מח. קרדומות שכת	גרזנים ענף
מט. פלח רכב	חלק העליון שרוכב על אבן הריחיים התחתונה.

שאלות

1. מה הקרבה בין יותם לאבימלך?

2. כיצד שכנע אבימלך את אחי אמו למלוך עליהם? (ב)

משל יותם

3. היכן נשא יותם את משלו? (ז)

4. העץ הראשון היה _____ (ח)

ו _____ ענה: ה _____ א _____ ד _____ א _____

ב _____ י _____ א _____ ו _____ ו _____ ו _____

ל _____ ע _____ ה _____ (ט)

והנמשל:

5. העץ השני _____ (י)

וה _____ ענתה: ה _____ א _____ מ _____ ו _____ ת _____

ה _____ וה _____ ל _____ ע _____ ה _____ (יא)

והנמשל:

6. העץ השלישי ה _____ (יב)

ו _____ עונה: ה _____ א _____ ת _____ ה _____ א _____

ו _____ ל _____ ע _____ ה _____ (יג)

והנמשל;

.....

7. העץ הרביעי ה _____ (יד)

וה _____ ענה: א _____ ב _____ א _____ מ _____ א _____

ל _____ ע _____ ב _____ ח _____ ב _____ ו _____

א _____ ת _____ א _____ מ _____ ה _____ ו _____

א _____ א _____ ה _____ (טו)

והנמשל; (פס' טז- כ)

הדחת אבימלך

8. מדוע שנאו בעלי שכם את אבימלך? (כט)

9. מי הנהיג את אנשי שכם? (כו)

10. כיצד הלהיב געל בן עבד את אנשיו להלחם באבימלך? (כח כט)

11. מה העצה שנתן זבול לאבימלך? (לב, לג)

12. כיצד הרגיע זבול את געל מהאנשים שנראו אור הבקר? (לו)

13. מי גרש את געל משכם? (מא)

14. כיצד הרג אבימלך את אנשי שכם? (מג)

15. להיכן ברחו אנשי שכם כאשר אבימלך כבש? (מו)

16. כיצד ניסה אבימלך לכבוש את הצריח? (מח, מט)

17. איזה עיר נוספת התנגדה לאבימלך? (נא)

18. מי שברה את גולגלתו של אבימלך? (נג)

19. מה בקש אבימלך מנער נושא כליו-ומדוע? (נד)

20. העתק את הפסוק האחרון של הפרק

פרק 1

עניני הפרק - השופטים תולע בן פואה ויאיר הגלעדי -

ויעשו הרע בעיני ה'

באורי מילים

א. בן דודו	י"א שם בן אדם "דודו"
וי"א שהיה בן דוד מצד האמא.
ב. וישפט	ללא מלחמות, רק דין תורה.
ד. עירים
עירים	סוסים צעירים
ערים לא בצורות
ז. וימכרם	מסרם
ח. וירעצו וירצצו	שניהם ענין שבירה.
ט. ותצר לישראל	נהיה להם צר.
י. וכי עזבנו את אלוקינו
ונעבד את הבעלים	לא זו בלבד שעזבנו את אלוקינו
אלא עבדנו את הבעלים.
יא. ויאמר ד'	ע"י נביא
יד. המה יושיעו	בדרך לעג
טו. ככל הטוב בעיניך	מה שתרצה העיקר נפלה נא ביד ד', וביד אדם אל אפולה.
טז. ותקצר נפשו בעמל ישראל
להיטיב עמהם.	בגלל תשובת ישראל קצרה נפשו להקשות עליהם, ורצה
להיטיב עמהם.
יח. יחל	יתחיל.

שאלות

1. השלם: תולע בן פואה שפט _____ שנה ונקבר _____ (ב)
2. יאיר הגלעדי שפט _____ שנה (י"ג)
- היו לו _____ בנים _____ על _____ עירים ו _____ עירים (ד)
- וימת ויקבר _____ (ה)
3. בני ישראל עשו הרע בעיני ה' ועבדו את _____ ואת _____ ואת אלוהי _____ ואת אלוהי _____ ואת אלוהי _____ ואת אלוהי _____ (ו)
4. הקב"ה מכר את בני ישראל ל _____ ול _____ שיציקו להם (ז)
5. בני ישראל צעקו אל ה' ואמרו (העתק מהפסוק) (י)
-
6. תשובת הקב"ה היתה (יא- יד)
-
7. כיצד חזרו בני"י בתשובה? (טו, טז)
-

פרק ו"א

עניני הפרק : השופט יפתח הגלעדי
מלחמה עם בני עמון
נצחון ותשלום נדרו

באורי מילים :

א. אשה זונה	אשה שמזינה
ג. ארץ טוב	מקום בחו"ל
ו. ויתלקטו	נאסרו מכל מיני מקומות
ז. לקצין	שר ומנהיג
ח. ותגרשוני	בגלל שלא מחיתם כאילו אתם גרשתם.
ט. כאשר צר לכם	אם באמת אתם מתחרטים תבואו קודם.
י. והלכת	כאשר תלך
יא. ה' יהיה שומע	ועד
יב. וישימו	לפני המלחמה
יג. מה לי ולך	מה השנאה שלי עליך, ושלך עלי
יד. בשלום	ללא מלחמה
טו. כמוש	שם עבודה זרה של (בלעג אמר את זה יפתח)
טז. הרוב רב	מלשון מריבה
יז. ובבנותיה	הכפרים הסמוכים לה
יח. בעת ההיא	במשך השלוש מאות שנה.
יט. רוח ד'	רוח גבורה
כ. אהה	ענין יללה
כא. הכרע הכרעתני	הפלת אותי
כב. בעוכרי	מלשון בלבול
כג. פציתי	פתחתי.
כד. הרפה ממני	מלשון רפיון
כה. וירדתי	ביתו של יפתח היה למעלה והיא ירדה להרים
כו. ואבכה על בתולי	ואבכה שלא אנשא לאיש.
כז. ותהי חק בישראל	מאז אף אחד לא יקריב את בתו לקרבן
כח. מימים ימימה	כל שנה באותם הימים.

שאלות

1. היכן מצאו את יפתח ומדוע היה שם? (ג')

2. מה התנאי שיפתח הציב בפני זקני גלעד? (ט)

3. מה חפשו שליחי יפתח אצל מלך בני עמון? (י"ב)

4. העתק את תשובת מלך בני עמון! (י"ג)

5. כתוב בקצרה את תשובת יפתח. (ט"ז- כ"ז)

6. מה הנדר שיפתח נדר? (ל', ל"א)

7. מה היתה תגובת יפתח לשירים ולמחולות של בתו? (ל"ה)

8. כיצד ביצע יפתח את אשר נדר? (ל"ז- מ')

פרק ו"ב

עניני הפרק: מלחמת יפתח עם בני אדום

מות יפתח

והשופטים אבצן אלון הזבולוני ועבדון בן הלל
הפרעתוני

באורי מילים

א. ויצעק
איש אפרים
נשרף עליך בא	קרא לכולם
בני אפרים דברו כולם בקול אחד
כאשר אתה בפנים
ב. איש ריב הייתי	כנראה בזמן שישב בארץ טוב.
ג. ואשימה נפשי בכפי
ויתנם ד' בידי	סכנתי את נפשי
ואם נצחתי, אז למה אתם נלחמים עימי.
ד. פליטי אפרים	הפשוטים בעם
ה. האפרתי	משבט אפרים
ז. ויקבר בערי גלעד	נחלקו אבריו בכל ערי גלעד. מדוע?
א. עונש על שלא שאל את נדרו.
ב. לכבוד בכל מקום שנקבר, שהמנצח הגדול קבור אצל
כל עיר ועיר.

שאלות

1. מה רצו בני אפרים מיפתח? (א)

2. מה היתה תשובת יפתח? (ב', ג')

3. כתוב את תשובת גדעון לבני אפרים על אותה שאלה. (פרק ח' - ב')

4. כיצד בדקו אנשי גלעד מי שייך לשבט אפרים?

5. כמה נהרגו משבט אפרים במלחמת אחים זו?

6. איזה עונש קבל יפתח- העתק מהפסוק שממנו דורשים את העונש! (ז)

7. מדוע יפתח קבל עונש?

8. אחרי יפתח שפט _____ מ _____ (ח)

והיו לו _____ בנים _____ בנות וישפוט את ישראל _____ שנים (ט)

9. לאחר אבצן שפט _____ וישפוט את ישראל _____ שנים (י"א)

10. לאחר אלון הזבולוני שפט את ישראל _____ בן _____ (י"ג)

והיו לו _____ בנים ו _____ בני _____ רכבים על _____

וישפוט את ישראל _____ שנים (י"ד)

פרק י"ג

ענין הפרק: הולדת שמשון

באורי מילים

ב.	ממשפחת הדני	משבט דן.
ה.	ומורה הוא יחל נזיר	תער הוא יתחיל ולא יגמור יפריש עצמו מתענוגי העולם.
ו.	לאישה נורא מאד אי מזה	לבעלה מפחיד מאד מהיכן.
ז.	עד יום מותו	המלאך לא אמר מכיון שידע שבסופו של דבר לא יהיה נזיר, אבל אשת מנוח לא ידעה זאת.
ח.	ויעתר	הרבה בתפילה
ט.	והיא יושבת בשדה	לא בכרם, שכבר נאסר עליה.
טו.	נעצרה	נעכב
טז.	אם תעצרני	אפילו לא אוכל
יז.	מי שמך	מה שמך
יח.	פלאי	מכוסה ממך
יט.	ומפליא לעשות	עושה פלא, מוציא אש מהצור.
כ.	הלהב	השלהבת.

שאלות

1. מה שם אביו של שמשון והיכן היה גר? (ב) ומה שם אמו?

2. אלו דיני נזירות גזר המלאך על שמשון? (ד' ה')

א.

ב.

ג.

ובאיזה דין שונה מכל נזיר?

א.

ב.

3. מה בקש מנוח מהקב"ה? (ח)

4. מה הוסיף המלאך למנוח בהלכות נזירות בנו שמשון? (יג, יד)

5. מה מנוח הביא למלאך (יט) כיצד קרא למלאך (יח) איזה נס עשה המלאך (יט) וכיצד נודע למנוח

שהדובר אליו הוא מלאך ה'? (כ)

פרק י"ד

עניני הפרק: נשואי שמשון

שסיעת האריה

חידת שמשון ותשובתה

באורי מילים

ב. קחו אותה לי	תגיירו אותו שאוכל לקחתה בקידושין.
ג. ישרה	יושר במידות טובות.
ד. מד' היא תואנה	ד' נתן זאת בלבבו עלילה.
ה. כפיר אריות	אריה בחור
ו. ותצלח וישסעהו ומאומה	ועברה ויקרעהו לשנים כלום.
ז. וידבר לאשה	דבר איתה לראות אם יש לה שכל.
ח. מפלת האריה בגוית האריה	מקום נפילת האריה, להודות על הנס. בגופת האריה.
ט. וירדהו	לקחו ממקום עשייתו
יא. מרעים	חברים
יב. אחודה	דברים לא מובנים.
טו. הלירשנו	לרשת אותנו
יז. הציקתהו	היצרה לו
יח. החרסה חרשתם	השמש הפכתם.

שאלות

1. מה התכוון שמשון במילים "ועתה קחו אותה לי לאשה" (ב)

2. מה כוונת הפסוק "ויבואו עד כרמי תמנתה והנה כפיר שואג לקראתו" (ה)

3. מה עשה שמשון לאריה ומדוע לא סיפר זאת? (ו)

4. מה מצא שמשון במפלת האריה (ח)

5. מה החידה שחד שמשון לשלושים מרעים? (יד)

ומה הבטיח להם תמורת הפתרון (יב יג)

6. מה איימו הפלישתים על אשתו של שמשון? (טו)

7. מדוע גילה שמשון לאשתו את הפתרון? (טז, יז)

8. העתק מהפסוק את פתרון החידה (יח)

9. מהיכן היו לשמשון שלושים חליפות לתת לפותרי החידה? (יט)

10. עם מי התחתנה אשת שמשון? (כ)

פרק ט"ו

עניני הפרק: שמשון ונקמתו בפלישתים ע"י שועלים

שמשון ולחי החמור

באורי מילים:

א. ויפקוד ויזכור

ב. תחתיה במקומה

ג.	נקיתי	התנקה מפלשתים.
ד.	בתוך	באמצע
ה.	שוק ירך	פרק אמצעי של הרגל. חלק עליון
ט.	וינטשו	ויתפזרו
יג.	עבותים	חבלים עבים
יד.	אסוריו	קשוריו.
יט.	ויצאו ממנו עין הקורא	מהמכתש יצא מעיין מעין הבא ע"י הקורא לד'.

שאלות

1. מדוע רצה שמשון להתנקם בפלישתים? (א- ב)

2. כיצד התנקם שמשון בפלישתים? (ד-ו)

3. מדוע ציער שועלים והרי צעב"ח דאורייתא?

4. מה רצו אנשי יהודה משמשון? (י"א) והיכן פגשו אותו?

5. כיצד אסרו אותו אנשי שבט יהודה ומה עשה שמשון? (י"ב, י"ג, י"ד)

6. מה עשה עם לחי החמור (ט"ו) וכמה נהרגו?

7. מה היה סופה של הלחי (י"ט) העתק מהפסוק!

פרק ט"ז

עניני הפרק: שמשון בעזה

שמשון מתחתן עם דלילה

שמשון נפטר ונקבר

באורי מילים

ב. לעזתים לאמר	נאמר לאנשי עזה
ויסובו	סבבו את העיר
ויארבו	התחבאו
ויתחרשו	היו בשקט - בחרש.

ג. מזוזות	העמודים מצידי הפתח
ויסעם	הסיע אותם. עקרם ממקומם.

ה. סרני	שרי
פתי	הסיתי אותו בדיבורים
במה	בעבור מה

	איש	כל אחד מאיתנו
ו.	תאסר	מישהו יוכל לאסור אותך ולענותך.
ז.	יתרים לחים חרבו וחליתי	חבלים משבטים לחים. יבשו ואתחלש.
ט.	וינתק פתיל נעורת בהריחו אש	ויקרע חוט שזור פסולת פשתן שהנעורת קרובה לאש.
י.	התלת	לעגת
יג.	שבע מחלפות עם המסכת	שבע תלתלי ראשי עם השתי המסודר לאריגה.
יד.	ותתקע ביתד	אחרי שארגה את שערות ראשו, תחבה אותם בחוזק עם היתד באדמה.
	ויקץ ויסע	התעורר עקר
טז.	הציקה ותקצר נפשו למות	ציערה אותו בדברים ביקש למות.
יז.	כל לבו מורה	כל מצפוני לבו תער - סכין.
יח.	ותרא דלילה	הכירה מדבריו
יט.	לאיש לפנותו	הספר לצערו
כא.	טוחן	בריחים של יד
כב.	כאשר גלח	שבע מחלפות
כו.	והימשני נכון	מלשון משוש עומד

כח. נקם אחת נקמה אחת

כט. וילפת ויאחז.

שאלות

1. מתי רצו אנשי עזה ללכוד את שמשון (ב) ומתי עזב שמשון את העיר? (ג)

2. היכן מצא שמשון את דלילה? (ד)

3. מה רצתה דלילה משמשון (ו) ומדוע רצתה? (ה) העתק מהפסוק.

4. מה אמר לה שמשון :

פעם ראשונה (ז)

פעם שניה (י"א)

פעם שלישית (י"ג)

פעם רביעית (י"ז)

5. כיצד נסתה דלילה את שמשון בכל אחת מהפעמים?

6. כיצד התנקמו פלשתים בשמשון? (כ"א)

7. מדוע עשו פלשתים זבח גדול? (כ"ג)

8. כיצד התנקם שמשון בפלשתים? (כ"ט, ל)

9. מה היתה בקשתו האחרונה מהקב"ה לפני מותו? (ל) העתק מהפסוק!

10. היכן נקבר שמשון (ל"א) וכמה שנים שפט את ישראל?

פרק יז

עניני הפרק - פסל מיכה

באורי מילים :

ב. ואת אלית	ואת קללת
ג. פסל	דמות ע"ז
מסכה	יציקה דמוי ע"ז
אפוד	כמו האפוד שבביהמ"ק
תרפים	ע"ז בצורת אדם.
ד. וישב את הכסף לאמו	שלא רצה לעשות ע"ז
ה. והאיש מיכה לו בית אלהים	היה לו בית מוכן לע"ז
ויעש	עשה משלו ובעצמו - אפוד ותרפים
וימלא	ויחנך
ז. בית לחם יהודה	ולא זאת שבשבט זבולון
י. לימים	לשנה
ערך בגדים	בגדים כסדר, בגדי קיץ וחורף
מחיתך	אוכל

רצה

יא. ויואל

שאלות

1. מה מיכיהו בקש מאמו? (ב)

2. מנין היה למיכיהו את הכסף, כמה כסף החזיר לאמו- ומכמה כסף עשו פסל? (ב ג)

3. כיצד הזדרזו בני ישראל להגיע לפסל מיכה? (ו)

4. מאין היה הנער, ומה הציע לו מיכה? (ח)

5. איזה סימן ראה מיכה בזה שהלוי הסכים לשרת את הפסל? העתק מהפסוק. (יג)

פרק יח

עניני הפרק - גניבת פסל מיכה

באורי מילים

ב. מקצותם	מקציניהם
ג. המה עם בית מיכה הלום	כאשר התקרבו לבית מיכה לכאן
ו. נוכח	נגד
ז. יושבת לבטה ואין מכלים יורש עצר	לא מפחדים ממלחמה לא מכלימים (מעליבים) אחד את השני יורש ארצות.
ח. מה אתם	מה תשובתכם
ט. מחשים תעצלו	שותקים תתעצלו
י. רחבת ידיים	יש מקום לכולם
יט. החרש	שתוק
כג. ויסבו פניהם	רק עכשיו קודם לא היה להם אכפת שמיכה ירדוף אחריהם.
כה. אל תשמע	אל תשמיע
ל. בן מנשה עד יום גלות הארץ	הוא משה מלשון גילוי - עד שמואל.

שאלות

1. מה בקשו שבט דן? (א) והיכן לנו? (ב)

2. מה בקשו המרגלים מהנער הלוי? (ה) ומה היתה תשובתו? (ו)

3. כמה משבט דן יצאו למלחמה (יא) והיכן חנו? (יב)

4. כיצד גנבו שבט דן את הפסל? (ספר בקצרה) ומדוע הלוי לא מחה בהם?

5. מה עשה מיכה כאשר נודע לו על גניבת הפסל? (כב)

6. מדוע לא התפתחה מלחמה סביב פסל מיכה? (כו)

7. מי הוא הנער הלוי והיכן זה מרומז בפסוק? (ל)

פרק יט

עניני הפרק: חטא פילגש בגבעה

באורי מילים

א.	בירכתי פילגש	בסוף אשה בלא כתובה
ב.	ותזנה ימים	סרה ממנו שנה
ג.	צמד	זוג
ד.	ויחזק בו	שידלו בדברים שישאר
ה.	סעד	סעודה, או מלשון סעדי עזרה
ו.	הואל	התרצה
ז.	והתמהמהו	התעכבו
ט.	רפה לערוב	רפיון מלשון ערב
י.	יבוס חבושים	ירושלים קשורים
יא.	עם יבוס לכה	ליד ירושלים לשון זרוז
יג.	לך ונקרבה	נזדרז להתקרב
טז.	בני ימיני	בני בנימין
יט.	וגם תבן לאותך	אין אני צריך תבן מהם - ולא יעלה להם כסף לפילגש

אין מחסור	שום דבר לא חסר לי, ולא יצטרכו לתת לי כלום
כ. שלום לך	שלוח לך
ק. רק כל מחסורך עלי מה שיחסר אני אוסיף, אבל כל השאר תשתמש משלך.	
כב. בליעל	בלי עול שמים
מתדפקים	דופקים ומכים
כג. נבלה	דבר מגונה וכעור
כו. ותפול	מתוך חולשה - ותמות
כט. המאכלת וינתחה	הסכין חתכה לאברים.

שאלות

1. כיצד מדגיש הפסוק מדוע קרה חטא פילגש בגבעה? (א)

2. מדוע האיש לוי הלך לבית לחם יהודה, וכיצד התקבל שם? (ג)

3. כמה ימים נשאר האיש הלוי בבית לחם יהודה, ומדוע? (ד-ט)

4. ליד איזו עיר חנו בלילה הראשון ללכתם - וכיצד קוראים לעיר זאת היום? (יא)

5. לאיזה שבט שייכת הגבעה שלנו בה בלילה, (יד) ומדוע חנו שם?

6. אצל מי ישנו, מאיזה שבט היה האיש וכיצד התיחסו אליהם אנשי שבט בנימין לפני הלינה ובזמן הלינה? (טו-כג)

7. מהו חטא פילגש בגבעה? (כב-כז)

8. מה תגובת איש הלוי לחטא? (כט-ל)

פרק כ'

עניני הפרק: מלחמת השבטים עם שבט בנימין

באורי מילים

א. ותקהל נאספו

ג. וישמעו בני בנימין כי עלו ישראל המצפה - שמעו ולא חזרו בתשובה, אלא הסתכלו מה יעשו.

נהיתה מלשון היה

ד. איש האשה הבעל של הנרצחת

ו. זמה מחשבה רעה

ז. הבו תנו

י. צדה מזון

יא. כאיש אחד חברים בהסכמה אחת

יב. מה הרעה כמה גדולה הרעה

טז. כל זה כל אלו

יח. מי יעלה ולא שאלו האם יעלו ויצליחו, אלא מי יעלה

כא. ארצה בגלל פסל מיכה

כח. אחדל אמנע

כט. ארבים יושבים במארב

לא. הנתקו ויחלו

ובמסילות סבו מן העיר ויתחילו דרך כבושה

לג. מגיח ענין הוצאה

לד. והמלחמה כבדה ויהם שתי המערכות בחוזק וגבורה בני בנימין

לז. החישו לפי מיהרו חוד החרב נקרא פה

לח. והמועד משאת עשן והזמן עמוד עשן

מב. הדביקתהו השיא אותם

מג. כתרו סיבבו.

שאלות

1. מהיכן הגיעו בני ישראל (א) כמה הגיעו מבני ישראל? (ב) ומה עשו במצפה? (ג)

2. מה ההחלטה שנתקבלה במצפה? (ט י)

3. הסבר: כאיש אחד חברים (יא)

4. מה בקשו אנשי ישראל משבט בנימין ומה היתה תשובת אנשי בנימין? (יב יג)

5. כיצד מתאר הנביא את חזקם של אנשי בנימין? (טז)

6. מה היה במלחמה ביום הראשון?

7. כיצד התכוננו ישראל למלחמת היום השני?

8. מה היה במלחמה ביום השני?

9. כיצד התכוננו ישראל למלחמת היום השלישי?

10. מה היה ביום השלישי?

11. כמה אנשים נהרגו מישראל במלחמה זו?

יום ראשון _____ (כא)

יום שני _____ (כה)

יום שלישי _____ (לא)

יום שלישי _____ (לה)

וכמה משבט בנימין?

סה"כ _____

12. כיצד נצחו ישראל את שבט בנימין? ספר בקצרה (כט-מ)

פרק כ"א

עניני הפרק: עונש שבט בנימין
והצלת שבט בנימין

א.	ושבע במצפה	לפני המלחמה
ג.	להפקד	להחסר
ו.	וינחמו	הפכו את המחשבה - התחרטו
	נגע	נכרת
ד.	חת	נתן
ט.	ויתפקד	השגיח
יא.	תחרימו	תכרתו
טו.	פרץ	נשבר
טז.	נשמד	נכרת
יז.	פליטה	שארית

ימחה	ימחק
כא. לחול במחולותי וחטפתם	רקידה משמחה ענין חטיפה
כב. חנוני	רחמנות.

שאלות

1. מה נשבעו בני ישראל במצפה? (א)

2. מדוע בכו בני ישראל בבית אל? (ג)

3. מדוע התחרטו בני ישראל מהשבועה? (ה)

4. מי מבני ישראל לא נלחם בבנימין- ומה ענשו ואת מי לא הרגו? (ח-יב)

5. מה היה הפתרון שלא יכחד שבט בנימין מישראל- והיכן בוצע? (יט-כב)

6. מדוע קרה חטא פילגש בגבעה? (כח)

חלק חלק ונתחלק